DR. STANISŁAW KLEMENSIEWICZ

O NOWYCH I MAŁO ZNANYCH GATUNKACH MOTYLI FAUNY GALICYJSKIEJ

PRZYCZYNEK SZÓSTY

KRAKÓW
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ
1908.

DR. STANISŁAW KLEMENSIEWICZ

O NOWYCH I MAŁO ZNANYCH GATUNKACH MOTYLI FAUNY GALICYJSKIEJ

PRZYCZYNEK SZÓSTY

KRAKÓW
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ
1908.

Osobne odbicie z T. XLIII. Sprawozdań Komisyi fizyograficznej
Akademii Umiejętności w Krakowie.

Kraków 1908. — Drukarnia Uniwersytetu Jagiellońskiego pod zarządem J. Filipowskiego.

O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej.

Przyczynek szósty.

Napisał

Dr Stanisław Klemensiewicz.

Lepidopterologiczne poszukiwania moje w ostatnich dwóch latach przyczyniły się do wykrycia wielu zajmujących szczegółów, odnoszących się do rozsiedlenia, morfologii i biologii motyli krajowych. Pozostawiając dokładniejsze omówienie swoich spostrzeżeń na czas późniejszy, zestawiam w niniejszym przyczynku na razie tylko formy, które w kraju dotąd jeszcze nie były znane.

W roku 1906, korzystając z uprzejmej gościnności WPana Jul. Barona Brunickiego, miałem sposobność przez kilka dni w lipcu robić poszukiwania w Podhorcach obok Stryja, okolicy przedtem mi nieznanej, a pod względem lepidopterologicznym bardzo zajmującej, gdzie kilka uwagi godnych gatunków znalazłem.

W ostatnim okresie dwuletnim, ogłoszono następujące ważniejsze prace, tyczące się rozsiedlenia motyli galicyjskich:

Klemensiewicz Dr S. O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej; Przyczynek V. Sprawozd. Kom. fizyogr. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XL, 1905.

Klemensiewicz Dr S. Lepidopterologische Beiträge aus Galizien. Verhandl. d. k k. zool. botan. Ges. in Wien. Bd. LV.

Schille Fr. Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów; Część IX. Sprawozd. Kom. fizyogr. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XL, 1906.

Schille Fr. Przyczynek do fauny motyli okolic Krakowa. Sprawozd. Kom. fizyogr. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XL, 1906.

Brunicki Jul. Bar. Spis motyli zebranych w powiecie Stryjskim; Część I. Sprawozd. Kom. fizyogr. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XLII, 1907.

Po ogłoszeniu mojego piątego przyczynku odkryto w Galicyi (łącznie z formami nowemi, w niniejszym przyczynku wykazanemi) 19 gatunków oraz 22 odmian, względnie aberacyi, nowych dla fauny krajowej, mianowicie z grupy *Pieridae* 1, *Nymphalidae* 1, *Sphingidae* 2, *Notodontidae* 1, *Lymantriidae* 1, *Noctuidae* 6, *Geometridae* 5, *Pyralidae* 4, *Tortricidae* 10, *Yponomeutidae* 2, *Plutellidae* 1, *Gelechiidae* 2, *Elachistidae* 3, *Nepticulidae* 1, *Tineidae* 2.

Gatunki zestawiono według systemu przyjętego w katalogu O. Staudingera i H. Rebla (Catalog der Lepidopteren des palaearctischen Faunengebietes; Berlin 1901).

Pisałem w Nowym Sączu, w lutym 1908.

Pieridae.

Pieris Schrk.

1. *Rapae* L. *(v. et ab.) Leucotera* Stef. W okolicy Nowego Sącza, w pierwszej połowie maja; okazy o zanikłej plamie ciemnej przy wierzchołku skrzydła. Aberacya bez wątpienia daleko rozprzestrzeniona.

Noctuidae.

Trifinae.

Senta Stph.

2. *Maritima* Tausch. Jeden okaz w okolicy Lwowa.

Taeniocampa Gn.

3. *Gracilis* F. *ab Rufescens* Cock. Jeden mocno zaczerwieniony egzemplarz wyhodowałem wraz z wielu zwyczajnymi, w pierwszych dniach wiosny w Nowym Sączu z gąsienicy, znalezionej w roku poprzednim na *Genista tinctoria* L.; gąsienica przebywa w młodości dłuższy czas w komorze, utworzonej ze sprzędzonych szczytowych liści pędów.

Quadrifinae.

Euclidia O.

4. *Mi* Cl. *v. (et ab.) Litterata* Cyr. W mieszanych lasach Janowa znalazłem w połowie czerwca, obok kilku zwyczajnych, jeden egzemplarz tej odmiany.

Zygaenidae.

Zygaena F.

5. *Filipendulae* L. *ab. Confluens* Obert. Forma przejściowa do *ab. Cytisi* Hb., o częściowo zlanych plamach czerwonych, co się u tego gatunku rzadko zdarza; znaleziona w jednym okazie koło Piwnicznej 29. lipca.

Geometridae.

Boarmiinae.

Abraxas Leach.

6. *Marginata* L. *ab. Limbata* Hormuz. Zdarza się rzadko wśród okazów tego zwyczajnego gatunku, w wiklinach nad rzekami koło Nowego Sącza, w maju. *Marginata* jest wogóle zmienna co do obszerności nakreśleń czarnych; okazy galicyjskie odznaczają się wogóle znaczną redukcyą tych nakreśleń.

Angerona Dup.

7. *Prunaria* L. *ab. Unicoloraria* Hormuz. (Berl. Ent. Nach. Bd. 20, Nr. 4). W obrębie tego gatunku pojawiają się formy mniej lub więcej intenzywnie żółte, słabiej lub silniej brunatno nakrapiane. *Ab. Unicoloraria* Hormuz. jest aberacyą pozbawioną niemal zupełnie brunatnego upstrzenia, podobnie jak *ab. Spangbergi* Lamp., od której ma się jednak różnić kolorem tła żywo pomarańczowym i brakiem zaciemnienia przy krańcu skrzydeł. Jeden okaz tej aberacyi wyhodowałem 19. maja z jaj, złożonych przez samicę, pochodzącą z Janowa, a należącą do *ab. Sordiata* Fuessl. Pokolenie tej samicy składało się z osobników rozmaitych (należących częścią do formy głównej, częścią do *ab. Sordiata)*.

Na uwagę zasługuje jeden egzemplarz ♂ z tego pokolenia, o bardzo silnem i gęstem upstrzeniu brunatnem.

Pyralidae.

Crambinae.

Crambus F.

8. *Uliginosellus* Z. Znalazłem go w Podhorcach koło Stryja w jednym okazie, na podmokłych łąkach wśród lasów mieszanych, 5. lipca 1906; dalsze poszukiwania za tym gatunkiem zawiodły, przeto musi być bardzo rzadki.

Phycitinae.

Salebria Z.

9. *Cingilella* Z. W Podhorcach koło Stryja.

Pyraustinae.

Pyrausta Schrk.

10. *Cilialis* Hb. Kilka okazów na torfiastych łąkach przyleśnych w Janowie, w połowie czerwca.

11. *Sanguinalis* L. *v. Haematalis* Hb. Typowy okaz na suchem, piaszczystem miejscu, w pobliżu lasu sosnowego w Brodach, 16. sierpnia.

Tortricidae.

Tortricinae.

Acalla Meyr.

12. *Cristana* F. *ab. Striana* Hw. Piękny egzemplarz tej aberacyi wypłoszyłem z zarośli w Krzywczycach koło Lwowa 17. października.

13—15. *Hastiana* L. *ab. Pruinosana* Stdgr., *ab. Aquilana* Hb., *ab. Radiana* Hb. W roku 1906 wyhodowałem w Nowym Sączu kilkadziesiąt okazów, tego nadzwyczaj zmiennego gatunku, z gąsienic, które na wiklinach przyrzecznych są tam w niektórych latach dość zwyczajne. Gąsienice żyją w zwiniętych liściach (najczęściej szczytowych) wikliny, w drugiej połowie sierpnia i pierwszej września; motyle lęgną się od końca września niemal do końca października. Na uwagę zasługuje, iż jednę z gąsienic, z której wylągł się okaz formy głównej, znalazłem na brzozie. Wymienione powyżej trzy rzadkie aberacye, nie były u nas dotąd jeszcze znane.

16. *Literana* L. *ab. Irrorana* Hb. W okolicy Lwowa, na kraju mieszanego lasu liściastego, przy końcu września.

Conchylinae.

Euxanthis Meyr.

17. *Hamana* L. *ab. Diversana* Hb. Jeden typowy okaz w zrębach lasów starosądeckich przy końcu czerwca.

Olethreutinae.

Epiblema Hb.

18. *Solandriana* L. *var.* Piękną odmianę tego zmiennego gatunku znalazłem w lipcu w lasach Podhorzec koło Stryja. Należ., ją zaliczyć do grupy form objętych nazwą *v. (et ab.) Sinuana* Hbż lecz biała barwa skrzydeł przednich jest tak rozprzestrzeniona, i miejsca czarno brunatne ograniczone są tylko do kraju pola nasadowego przy brzegu pachowym, owalnej plamy poza środkiem, takiejże większej plamy przed wierzchołkiem i nielicznych poprzecznych plamek kropeczkowatych w krańcowej połowie skrzydła.

Yponomeutidae.

Argyresthiinae.

Cedestis Z.

19. *Farinatella* Dup. W przerzedzonym lesie sosnowym Bielowic przy Nowym Sączu, w połowie sierpnia; rzadki.

Plutellidae.

Plutellinae.

Cerostoma Latr.

20. *Coriacella* H. S. W lasach koło Starego Sącza udało mi się strząsnąć z dębu parę *(in copula)* okazów tego, nieznanego dotąd u nas rzadkiego gatunku, w dniu 5. września 1906 r.

Gelechiidae.

Gelechiinae.

Anacampsis Hein.

21. *Patruella* Mn. W okolicy Lwowa, na przyleśnych łąkach przy końcu maja.

Nepticulidae.

Nepticula Z.

22. *Basiguttella* Hein. Kilka okazów wyhodowałem we Lwowie z gąsienic, toczących liście dębów. Motylki wylęgały się w skutek przyspieszonego sztucznie rozwoju od 19. lutego do 14. kwietnia. Chodnik gąsienicy długi, wypełniony całkiem kałem, złożonym w kształcie poprzecznych prążek; kokoniki zimowały.
